

FELVIRADÉK.

FELSŐ-MAGYARORSZÁGI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint kétszer:

CSÜTÖRTÖKÖN és VASÁRNAP.

Előfizetési díj: egy évre 8 frt. — félévre 4 frt.

Felolós szerkesztő s kiadó-tulajdonos:

Bánóczy Ferencz.

Szerkesztő- és kiadó-hivatal: Korácsutca 380. sz. Raddabáz.

Hirdetések díja: 4 hasábos garmond sor 5 krajczár.

Bélyeg díj: minden beiktatás után külön 30 kr.

Nyiltér soronkint 12 kr. o. á.

Iparmozgalmak Felső-Magyarországon.

II.

Azon állítással végzők előbbi cikkünket, hogy a műmalmi társulatok több iparágakat is fejlesztenek s mozdítanak elő, és röviden említett a gyorsan épülő miskolci nagyszerű műmalmot; érintők, hogy ez a borsodmegyei „bikkóság” készítőtelepeit fogja igénybe venni. Angolország gazdagságát tudjuk, hogy főleg gyári eszközök, ezek pedig virágzásukat a kimeríthetetlen készítőtelepeknek köszönhetik. Magyarország több rejtett kincsei közt szintén gazdag készítőtelepekkel van megáldva, melyek a gyári vállalkozások kisserősége miatt csaknem érintetlenül hevernek a földgyomrában. Felső-Magyarországban méltányló elismerést érdemel az edelényi czukorgyár, melynek főereje a határban felfedezett és használatba vett készítőtelepben rejlik. Egyedül ennek köszönheti azon előnyét az itteni más czukorgyár felett, hogy iszonyu mennyiségű adófizetés mellett szép jövedelmet hajt még a vállalkozóknak is. Példáján okulva a miskolci műmalmi társulat, a költséges és kímélendő tüzi fa helyett, a kőszent haszálandja fel jövedelmének eszközöljeül s így a telep tulajdonosának is eddig nem élvezett jövedelmi forrást nyitván, számtalan munkásnak keresetmódot nyújt és — mi pedig fő dolog — nem keveredik az országot már is romlással fenyegető könnyelmű fapuszítás bűnébe, sőt példájával buzdítólag hatva reményelhető, hogy a kifogyhatlan készítőtelepek mívelése nagyobb mérvben foglalkoztatván tulajdonosaikat, ez által egy eddig pangóshán levő gazdasági cikk, jövedelmező országos üzleti cikké fog kifejlődni.

A műmalmok főalkatrésze vasgyári készítményből állván, örömmel mondhatjuk, hogy az előbbi cikkünkben nevezett műmalmi társulatok felső-magyarországi jeles vasgyárakból szerelik fel műmalmukat s így a hazai vasgyárak tevékenységének kifejtésére is hatván, reményelhető, hogy az országban keletkezendő, vasgyári készítményeket igénylő vállalatoknál, a honi gyártmányok bebizonyult előnyössége gátolni fogja az angol vas behozatalt s pénzünk kivándorlását.

Főkellecei pedig a műmalmoknak az őrlőkövek. A N.-Sároson épült műmalm a Marne melletti „La ferté sous Jounarre” világszerte híres igen drága malomköveket rendel meg kezdetben. — Eperjesi tanár Hazslinszky uré az érdem, hogy a franciaéhoz hasonló malomkö-gyár keletkezett Abaujmegyében a fonyi határban. Ezen kezdeményezés fordítá a L á c z a y K á r o l y ur figyelmét Zemplénmegyében S. N. - Patakun az „akasztó-domb” használatlan heverő kőszirtjeire és a várostól megszerezvén olcsó áron a sivatag területet, kincsébányává varázsolá azt, a fonyinál már sokkal jobb s a francia kövekkel versenyezhető kovamalomkögyárt állítván rajta. — A példa osztónt gerjeszt. Kornides Lajos és S ó h a l m i J á n o s urak 1863-dik évben tett kutatásaik és kísérleteik eredményezék, hogy Zemplénmegyében, a Szirmay Ödön ur birtokán, az erdőbényei hegységben felfedezett, célszerűség tekintetében a francia köveknél hátrább nem álló kovakötelep kifogyhatlan tartalmának őrlőkövekké idomítására még ugyanaz évben társulat alakuljon. — Ez iparüzlet 1000 darab 200 forintos részvényre alapított, Szirmay Ödön ur 25 részvényért, örök időre szerződésileg átengedvén az erdőbényei birtokán találtató kovakövek felhasználását. A társulat alapszabályai mult évben felsőbb helyen jóvá hagyatván, próbakövek készítése eszközöltetett S c h m e i d ur műhelyében Kassán, melyek a kassai műmalmombani használatát folytán bebizonyítván valódi-águkat, s ennél fogva kelendőségük kétségbevonhatlan

levén, nagy mennyiségben kiállíthatás nézetéből, a kovakötelep közelében, Szegi-Long határában, állandó műhely építtetett, melyben is az ismert szakavatott és tevékeny Kornides Lajos ur kormányzata és egy francia köfaragó-mester vezetése alatt sok munkás foglalkozik a durva kovakő daraboknak őrlőkövekké idomításával. Tudva levén, hogy míg a magyar kovakövek versenytársul fel nem léphettek, egyedül a francia kövek gyártói egyed-áruskodtak ez előnyös iparcikkkel; nem csoda, hogy ezen szegi-longi gyártmány egyenlőség és olcsóbságánál fogva nagy kelendőségnek örvend és szép oszlatéket nyújthat a részvénydíj még igen csekély részét fizetett társulati tagoknak.

Egy kerék a másikat hajtja a gépezetben; egy iparág fejleszti a többit. A műmalmok eszközök ez országban a francia modoru őrlőköveket; az őrlőkövek anyagának ásatása közben pedig felfedeztetett az angol portland-cementet ez országban és az ország közelében egészen nélkülözhetővé tevő, az erdő-bényei kovakötelepekben nagy mennyiségben találtató trasz. — A vizi munkálatokat eddig csak külföldről nagy áron behozott cement-nyaggal lehetett végezni. — Mily áldás az országra, hogy ezen anyagot már most az olcsó erdő-bényei trasz teljesen kipótolja; bebizonyulván, hogy ezen anyaggal készített vakolat fél óra alatt a vízben márványkeménységűvé idomul, bizonyítván ezt a csányi műmalmokon ezen anyaggal történt vizi építkezése. — A fennebb említett részvénytársulat ezen anyag árusítási hatását szerződésileg szintén kisajátítá Szirmay Ödön urtól és a malomkögyártelepen gőzerőre malmot építtetett, a trasz kereskedelmi cikké idomítása céljából. Ezen gőzmalom egy pár kőve lisztőrléshez van elkészítve, melyen a malom szűkiben szenvedő vidék lakossága saját termékét őrlötheti. — E kettős munkát végző gőzmalom az erdő-bényei hegység fáját megvett társulat látja el fával, szerződésileg 12 éven át több száz öl mennyiségűt tartozván átvenni a malomkö- és traszgyártásra egyesült társulat. Így a fa elárúsíthatására is nagy befolyással van; a trasz szállításához hordókat is ezen erdő-társulatnál rendelvén meg.

Igy hajtja egyik kerék a másikat, egyik iparvállalat a másikat segítően elő. — A tespedés korszaka kell hogy lejárt legyen; mert lablógázva többé már meg nem élhetünk.

A népnevelés ügyében.

(Vége.)

A tanoda most hasonló a szárnyasgeréhez, melyet a madarak és emlősök a maguk osztályához elismerni nem akarnak; minden gonoszt, mit az idő szül, reá tukmálják — a nélkül, hogy legkisebbé lenne elismerve, miszerint mégis csak a tanoda az, mi a jót a legnagyobb mértékben mozdítja elő.

Mit használ orvosnak a tapasztalat a gyakorlottság? Mi segíti őt a szerencsés gyógyításban? A nyílt vélemény s az orvos jó hírneve őnt a betegbe bizalmat a meghagyások s gyógyszerek iránt; a beteg megtesz mindent, mi tőle kívántatik egész készséggel, és szemlátomást elhalad a felgyógyulásnak. — A szentírás mondja: „és ha mindjárt hegyeket mozdíthatnánk ki helyeikből — ha nem lakoznék szeretet bennünk, ugy hasztalan lenne az nekünk.”

Azért korántsem kielégítő, a nevelő, tanítónak az eddiginél nagyobb fizetést adni; nem azon nevelő s tanító a legjobb, ki legdusabban díjaztatik, de lesznek mindenesetre azok, kik a szülők bizalmát, tiszteletét, sze-

retetét bírják. A bizalom szül bizalmat, Csak szeretet viszonzoztatik szeretettel.

Gyermekeik jóléte szerencséje forog kérdésben, engedjék tehát önk is, és törekedjenek mindenkor arra, hogy a nevelők s tanítók felkaroltassanak, s irányukban a szeretet s őszinte bizalom mindinkább terjedjen s uralkodjék.

Gyermekeik jövő boldogságáról levén szó, engedjék meg, hogy a fennebb mondottakkal mintegy kapcsolatban a munkáról, mint a nevelés egyik leghathatóbb tényezőjéről — röviden szóljak.

Ha valódi örömet kívánnak érni egykor gyermekeikben, ha az áldástalan szitkozódást, boszúságot és gyakori büntetést kikerülni ohajlják, ugy jó korán szoktassák gyermekeiket a munkához. Csak a munkakedvelő gyermek fog szilárdan megállhatni iskolatársainak csábításai ellenében; egyszersmind vidámkedélyű s megelégedett, az ártatlan gyermekjátékokban mindenkor örömet találva, testben, lélekben ép s egészséges leszen. Munka az élet gyökere. A gyermeket munkássá nevelni annyi, mint őt a boldogságra előkészíteni. Itt azonban sok szüle azt véli, hogy a munkáraszoktatásnak nem szabad korán kezdődnie, mondván: a megerőltetés árt a gyermeknek — a nélkül, hogy meggondolnák, miszerint a jót nem lehet eléggé korán megtanulni. Gyakorlás képezi a mestert, és végre a legnehezebb dolgot is könnyűvé teszi, ezenfelül a testet jótékonyan erősíti. — A gyermeknek már a játék magában is munka. Ha szükség, hogy a játék közben tevékeny éberségben tartassék a gyermek lelke, annál nagyobb mértékben igényli azt a valódi munka. — A szorgalommal játszó gyermeknél, mely játék közben találékonyságot tanusít, a jövőben komolyabb törekvéseinél sem fog hiányzani a munkavágy és szüleményesség. Már a játékban kitűnik a kedély és jóindulat. Egy roszhajlamu zsémbes gyermek sohasem játszik nyugodt örömmel, kedvét csak a rontásbontásban találja és egyedül akkor örül, ha szétzuzhatja mit más épített. A rest gyermek pedig nem talál fel semmi változtatást a játékban, ez aztán a munkát sem kedveli.

Mindenek fölött szükség ugy intézkednünk, hogy a gyermek játékát s munkáját tapintatos közbenjárásunkkal élénkítsük s így a gyermekben, saját munkája s eltalálásai iránt, tetszést, örömet s érdekeltséget költve, munkairánti szeretetét mindinkább tápláljuk. Miért is, hogy ezélt érheszünk, nem kielégítő őt szigoruan s kényserítőleg munkára fogni, — inkább kell figyelünk, hogy a kezébe adott eszköz ne lélekoló, sőt ébresztő legyen.

Hiába lenne minden fáradságunk, ha a helyett, hogy a gyermeket bensőleg meggyőződten törekednénk a felől, miszerint ő már képes valamely feladványt elkészíteni és a hozzá szükséges tehetségeket, ismereteket bírja, csak pusztá parancsszó által törekednénk ébresztetni benne szeretetet a munka iránt.

Csak egy s oly mű végrehajtását szabad tehát kívánnunk, melyet a gyermek szorgalom és kevés erőfeszítéssel megbir, különös gondot fordítván arra, hogy a munka, bár a legcsekélyebb is: helyesen megkésztive legyen.

Oda irányuljon tehát minden törekvésünk, hogy a gyermeknek egyedüli vágyává válván a munka, élete legkiválóbb örömei is abban öszpontosuljanak. A mily fokra emeltük gyermekünkben házunknál a munka iránti szeretetet; oly mérvben fog az boldogító barátként a

relőtt férfi, nő életébe szőződni. Ismételve mondom tehát, ha teljes örömet kívánnak egykor élni gyermekeikben, úgy el ne mulasszák jókor munkára szoktatni őket! . . .

De hadd mondjak még pár szót vigasztaló megnyugtatót. Daczára mindazon gondos fáradozásnak, melyet gyermekeik felnevelésére fordítanak, olykor keserűséget és könyeket is fognak aratni. — A legjobb gyermek is megtörténik egyszer-mászor, hogy botor balgaságot követ el, egyszerre úgy tetszik, mintha végkép letért volna a jó útról. Ó t. szülék, el ne csüggedjenek, ha ez így történik; akkor, épen akkor, ezen válságos esetben, a fájdalom ezen nehéz napjaiban, legyenek elég erősek szülei szeretetüket elfogulatlanul megtartani! — Ily órában, midőn szeretve s szorgalommal ápolat kedvesük jövője fölött kénytelenek kétségkedni, ne tekintsek ők örökre javithatlan elbukottak — mint kibek jövő örömeik s reményük áldozattal ápolat koszorúja végkép szétépte lett, ekkor jusson eszükbe a szentírás azon mondata, hogy mindnyájan gyarlók vagyunk. Ily órában engedjenek szabad tért keserűségüknek, szabad folyást könyeiknek a nélkül, hogy keblüket elzárnák gyermekük előtt, mert a legtöbb gonosztevő nem azért sodortatott a vétek ösvényére, mintha rossz példa vagy a bűnre való hajlam csábította volna el őket; de mivel bizalmukat veszítették volt el szülők. Igen, kialudt keblől a bizodalom szülők iránt, s az első botlást benső megindulással megbánva bevallani nem merték; mert tán a legelső tévedésnél szeretet helyett kemény szigorúságot tapasztaltak.

A legjobb gyermek is engedi magát elcsábítani, és tán kíváncsiságból megízleli egyszer a vétek kenyerét; ne képzeljék ők azért végkép elveszettnek, és ne kétkedjenek a jóindulatu rendreigazítás sikere fölött. — Az anyának egy szeretetteljes szava, fájdalomtól sugárzó könyekkel szemében, többnyire nagyobb hatással bír, mint az apa legszigorubb szava, legkomolyabb dorgása . . .

Utolsó szavam: munka az élet kenyere; de szeretet a só, a fűszer, mely azt ízletessé teszi s édesíti.
Ezred Aladár.

TÁROZA.

Nem bánám . . .

Nem bánám, hogy nem szeretsz már,
Nem bánám, hogy elfeledtél;
Pedig most is úgy fáj nekem,
Hogy — kit egykor úgy szerettem —
Boldogtalanná te tettél.

Nem bánám, hogy kigunyolják
Kisirt szemem, halvány orcám;
Kit az öröm rég elhagyott,
Szerelmedből kitagadott
Még mi után kívánkoznám?!

Pedig úgy-e megfogadtad,
Hogy hű leszesz a halálig . . .
Ábránd volt az s hű álom . . .
Most kerese s nem találom —
Bár két — szemem könyben ázik.

Gunyoljanak, nevensenek,
Senmi gondom erre nekem!
Csak te, csak te ne mondanád,
Hogy árnyéket én vetek rád,
Hogy én lettem hozzád hűtlen! . . .

DOBÓ LÁSZLÓ.

Régi történet

(mely mindig új marad.)

Elbeszélés.

SZÉPFALUDY FERENCZ-61.

I.

— Mégis csak borzasztó, mily elhagyatva élek itt a fővárosban! Nincs senkim, csupa idegenek vesznek

Unghból.

Unghvár, 1865. ápril 23.

Kaszinói egyetünk máj 22-ki választmányi gyűlésének tárgyai közül kiemelendők a következők: 1. a f. évi február 5-én tartott sorsjátékos tánczvizalom számadásai befejeztetvén, az egylet tudomására hozattak, melyekből kitűnt, hogy az összes jövedelem 762 frt 1 kr; ez összegből 509 frt 86 kr a megyei inségesek fölségelésére a megyei hatóságnak adatott át, a többi nagyobb részint a kiadások fődőzésére fordított; mintegy 80 frt a kaszinó pénztárának jutott az általa átengedett nyeresénytárgyak fejében. A választmány edes kötelességének ismerte czuttal az egylet nevében hazafiai hálát mondani mindazon honfiak és honleányoknak, kik a jótékony czél iránti nemes részvételt nyeresénytárgyak beküldése, vagy sorsjegyek eladása által tanusították; ez utóbbiak között kiemelendők különösen a megyei szolgabírói hivatalok, az előbbieket közül tek. Révész György ur, kinek nagy olajfestménye mintegy másfél száz forintot jövedelmezett. 2. Toma Andor v. tag indítványa a régebben divatozott Katalin bálok fölélesztése iránt, elvben elfogadtatott; valamint azon indítványa is, hogy egyletünk azon uton haladva, melyen azelőtt, jótékony czélokra szép összeget hozott össze, különösen az adventi és nagy böjti időszakban műkedvelői előadásokat rendezzen; ez utóbbi azon megjegyzéssel fogadtatott el, hogy az egylet a netán jelentkező makedvelőket tehetsége szerint támogatni mindenkor egyik fő hivatásának tartotta, mely elvéhez ezentul is híven fog ragaszkodni. 3. Lipsey J. elnök indítványa elhatározta a gyűlés, hogy az építendő színházi részvényekből egyet, melynek ára az engedélyt adó hatóság által 200 ltra határozatott, mint egylet magáévé tegyen, mit annál inkább tehet, mivel ez összeg remélhetőleg jövedelmezni is fog. — Egyéb ugyan nem tartoznék a nyilvánosság elé, de mint az egylet életébe vágó tényt fölemlitendőnek tartom, hogy a múlt évi tagdíjakból mintegy 94 frt van még fizetetlen, mi az előbbi évek hátralékaihoz képest ugyan nem sok, de mégis annyi, hogy ennek nélkülözése is akadályozza az egyletet sok czélba vett hazafiai intézkedésének kivételében.

Végül nem lesz fölsleges némelyek számára megjegyezni, hogy a kaszinó zártkörű társulat levén, annak helyiségeibe nem tagok csak úgy mehetnek, ha mint

vendégek valamely tag által vezettetnek be, mire a bejáratnál kifüggesztendő tilalom-tábla figyelmeztetni fogja az illetőket, minek nem használása esetében a netalan vele történhető kellemetlenséget kiki magának tulajdonítsa, Isten velünk.

TOMOR F.

Nyilt levél.

Tisztelt Szerkesztő ur! Öszintén fájlatjuk, hogy a közkeveltségben álló színművészpárt, Rónai urat és nejét, kik művészi játékok által a lefolyt téli színdényen át a közönségnek oly sok élvezetteljes estét szerettek, huzamosabb idő óta színpadunkon nélkülözniük kellett.

Távol legyen tőlünk ezen feltűnő jelenséget előidéztet közvetlen okok után fürkészn, jól tudván azt, hogy a színpad rejtélyes titkait leleplezni azoknak, kik nincsenek hivatva a színgépezet szálait kezelni, felette nehéz; — de igénytelen véleményünk az, hogy a nevezett művészpárnak, helybeli színpadunk e két legjelesebb tagjának a színpadról száműzést immár elég hosszan tartott, és hogy alig volna igazolható, ha ezen szakokban kitűnő tagok, kik minden kísérletek daczára eddig pótolhatlanoknak bizonyultak s kiket ennélfogva a jövő színdényre is megnyerhetni alaposan reménylünk és óhajtunk, még továbbra is a színpadunkon működéstől elvonatnának.

Talán méltányolni fogja helybeli színgazgatósgunk — tekintettel saját érdekére is — ezen szerény felszólalást, és ennek alapos reményében kérjük a tisztelt szerkesztőséget hogy e sorainknak becses lapjában helyt engedni sziveskedjék.

Kassán ápril 24. 1865.

Több színházi látogató. *)

Ujdonságok.

* Bunkó Vincze jeles magyar zenetársulata innen Eperjes, Lőcse, Igló, Kézsmárk és Rozsnyóra utazott, honnan Tornát érintve ismét visszajöved Kassára.

*) Számszám 27.

Szerk.

körül! Csak megboldogult szegény jó Tamásom élne, hogy az Isten nyugtassa, milyen jó ember volt; de nem zúgolódok, hisz Isten vette el, végtelen az ő bölcsesége! Mig ennyire meg nem öregedtem, magam is képes valék a munkára, de most már súlyosan érzem vállamra nehezkedni az éveket, idegeim gyöngülnek, testem crötlenedik. Ó! édes Istenem, ki fogja majd be az én szememet! s itt elkezdett a jó asszony keservesen zokogni No, de hisz, ott van Borisnak 11 leánya, tudom ide ad nekem egyet s még jut is, marad is. Már rég ezt kellett volna tennem! Így . . . így, most mindjárt irni fogok. Szépen meg fogom kérni a hugot s bizonyosan engedni fog a kérésnek. Sz meg aztán szépen élhetünk mi itt a kis nyugdíjból, meg tőkécskéből, így lesz, jól lesz!

Rózi néni leült az asztalhoz, kezébe vette a tollat pápaszemét orrára bigyézte, s pár rövid kérést intézett a nővérhez: „maradok szerető nénéd, Rózi aláírással. Így ni! most mindjárt megyek a postára, feladom a levelet; holnap megkapják s pár nap múlva itt lesz a kis Ilonka.

Rózi néni úgy orult most, hogy neki is van egy Boris huga, s Boris hugomasszonyának, kis Ilonkájá Pedig azelőtt is volt! ah! de Rózi néni nem tartozott azon asszonyok közé, kik mindent mással dolgoztatnak. Ő még birt dolgozott; ingyen — még saját nővére gyermekét sem akarta tartani. Takarékos, sőt mondhatnók: fosvény volt. Szegény jó Kis Tamás uram is sokat panaszkodott. „Asszony! kinek takargatunk? nincs senkink! legalább élvezünk!” De Rózi néni nem fogott semmi féle jó szó, sem aranyos ígért.

— Szomorú napokat élünk; drágaság, hallatlan drágaság uralkodik mindenütt, Sparolnunk kell, különben éhen halunk! Ő sparolt s szegény jó Kis uram, csakugyan szinte éhen halt meg.

Mióta férje meghalt, szegényes kis szobába vonult vissza. Egész garderobja egy rongyos vikler, pár foltos szoknya, napernyő, hamuszín beesett kalapból, két czipőből (mely a régi jó időben bársony lehetett) s egy pár levágott uju selyem keztyűből állott.

Boris hugán kívül, egyetlen rokoña sem volt. Ezt is már nagyon régen nem látta.

Boris Rónaszéken volt férjnél Pazar Pál gazdatisztnél s Istentől tizenkét magzattal áldatott meg (bárha ez áldásnak felét szivesebben vette volna) Csak egy fiu volt köztök, a kis Feri; a többiek mind Éva anyánk nemét örökölték.

Szegény Boris asszony! már maga is alig tudta nevéket, annyian voltak.

Mind szép, de Ilonka volt a legnagyobb s legszebb. Tizenöt éve daczára egészen kifejlett. Dus szöke haja nem tűrt bilincseket, — két réthe fonva hullott alá hó vállaira; arcán leirhatlan bájjal váltakozott a fehér szín az egészséges pirral. Szemeivel pedig kire egyszer nézett, rabjává tevő.

Rónaszéktől egész a tizedik faluig terjedett hira (tovább már nem terjedhetett e környéken) Ispán, kántor, valamennyi nőtelen gazdatiszt; a bíró uram Pista fia, meg a notárius Ferkéje, mind bele boldogultak. S ő pedig egyiket sem tudta szeretni (meglehet, mert nagyon fiatal volt még; de meglehet, hogy azért, mivel nem találta szeretetre méltónak.)

Olyan jól jött a nővérnek meghivása. Boris asszony nem nehezelt, hogy nénye annyi év után, most ir először. Ő! Boris néninek tizenegy leánya volt s azok az anyák, kiknek tizenegy leányok van, mind jószívűek s ily esetben mind megbocsátanak az „ellenök vétetteknek.”

— Hisz oly szépen ir, ki ne felejtene el eddigi hibáit. Igaz, hogy nem szép tölc, hogy tíz év óta nem hallatott magáról; igaz, hogy illetet volna, hogy leánykámnak egy kis ajándékot küldjön. Hanem hisz bocsánatot kér, megbánja tettét s Ilonkát örökbe fogadja s boldoggá teszi. Kinek szive ne indulna meg ily szívből jött szavakon! — szólott Pazarné asszonyom s elkezdett keservesen zokogni.

Hozzáfogtak a pakoláshoz. Rendbeszedték Ilonka ruháit; a javítandókat kijavították. Hamar ment a munka; mert, mint a közmondás mondja: sok kéz sokat végzett! — Elmondták a leánynak, hogy most nagy várost fog látni. Azok a szép házak, gyönyörű lánczid

* A kassai temetkezési egyesület igazgatósága felhívja a város és vidék figyelmét ezen még 1848-ban alakult közszélső egyesületre, melynek főfeladata egyik vagy másik egyeleti tag halála esetében hátrahagyott családja tagjainak ily gyász esetén előforduló költségei fedezése végett készpénzbeli segínyt nyújtani „díj” czim alatt. — Ezen díj a tagok 200-ra menő létszáma után már is 33 o. é. frtra növekedett. Az egyesület tagja lehet mindenki, rang, nem és valláskülönbség nélkül.

* Schalkház Lipót vendéglős ez idén is mint rendesen minden évben a húsvéti ünnepek alkalmából a polgári és közkórház, valamint az árvaház szegényei számára is egy-egy bárányt és egy átalag bort ajándékozott; mely, tisztán felebaráti szeretetből eredő és minden önérdéktől ment nemes tettéért a hatóság részéről hálás köszönet és teljes mérvbeni elismerés szavaztatott áldozni mindig kész derék polgártársunknak.

* Ungvárotról, mint ottani levelezőnk hallja, f. hó 30-án a „Korona” teremben orosz műkedvelői előadás lesz.

* Eperjesről e napokban többen, leginkább izraeliták, vándoroltak ki Amerikába, aranyat bányászni. E csapatot nem sokára egy újabb és nagyobb követendő.

— Az ujhelyi takarékpénztár alapszabályainak mintája e napokban nyomtatásban is megjelent. Gyakorlati működését az intézet valószínűleg már legközelebb fogja megkezdeni.

* Az unghvári dalárda a jövő májushó folytán a Dayka-emlék javára fog előadást rendezni a Széchenyi kertben.

* A vidéki színészetre igen rossz idő jár. Mig az itt működő színház három utolsó előadást hirdet saját felségelésére, addig egy másik ismeretes igazgatóról s társulatról így ír a „Szegedi Híradó”: A színházról hátramaradt tagjai saját javukra mult szerdán az „Elsikkasztott s ime megkerült” s a „Reggel 4 órakor” című vígjátékokat adták elő. Csodáljuk, hogy Latabár ur, ki, mint halljuk, az igazgató állásnak bucsut mondott, a jövedelmező tömördek bérletszűnetes előadás daczára is adós maradt a társulat tagjainak, s azokat ily szánandó helyzetbe sodorta, kik sem magukat itt fenntartani nem bírják, sem költség hiányában tovább utazni nem bírnak. Tudunkra még a növekedésnek is van 100 forintnyi követelése az igazgató, mely összegnek pedig nem szabadna elveszni.

* A lemesán-somosí hid — mint hírlík — csak pár évi tartósságra lesz építve, miután az országutakat Kendeinek akarják áttenni.

* A Feketehegy regényes aljáról, Berzeviczeröl írják, hogy ott a hegyek még mindig tömeges hóval fedvék és így a rakonczátlan Tárca új áradásától tartanak. A legutóbbi áradás nem csak a rendes utat zárta el, hanem a földekben is nagy kárt okozott.

* A kis-szebeni 3 osztályból álló egészen magyar kir. gymnasium tanulójúsága a 60-at meghaladja. E régi intézet, melyből régenten sok jeles férfiú került ki, a derék és érdemes kegyesrendiek vezetése alatt áll. — Jövő évre a 4-dik osztály is meg fog ott nyitlatni.

278. sz.

Csődület

a kassai magyar nemzeti színházra.

A kassai színház a tek. városi tanácsnak a színházi bizottmány által javalt színházai csödkörötzetését megerősítő határozata következtében folyó év október 1-től három egymást követő évre egy jó magyar dráma, népszínmű- és operette-társulatnak kiadandó.

A vállalkozni kívánó színigazgatók kérvényeiket a kassai színházi bizottmány elnökének gróf Péchy Manó ur ő méltóságának f. é. májushó 20-ig bezárólag nyujtsák be.

A vállalkozó színigazgató szabad színházban és fűtésen kívül egy téli színházra 2000 o. é. frnyi subventiot kap; egyébiránt a szerződés feltételei bővebben az elnökségnél Kassán megtudhatók.

Kelt Kassán 1865-ik évi áprilhó 23-án tartott színházi bizottmányi ülésből.

Klestinszky László,
bizottmányi tag és jegyző.

Vegyes hírek.

— „Securitas” című új biztosító-társulat föllállítására nyertek engedélyt gróf Zichy Edmund, Ürményi József, Lónyay Menyhért, Mannó István, Fuchs Rudolf, gróf Andrássy Gyula, Hajós József, Tóth Lő-

rincz, Schindler, Schey Frigyes, Stametz és Lársasat. E biztosító-társulat székhelye Bécsben lesz.

— Bécs összes lakossága a legújabb hivatalos fölszámítás szerint 552,621 lélek.

— 700 nő hivatalnok van jelenleg a washingtoni pénzügyi departementban alkalmazva. Ezeknek foglalkozása abból áll, hogy az új bankjegyeket szétnyirják és megolvassák, mint szintén megolvassák a megsemmisítésre szánt régi bankjegyeket. Évi fizetésük 720 dollár, s naponként 6 órát dolgoznak. Egyéb panasz nincs ellenök, mint hogy szeretnek sokat beszélni.

* Drága föld. Saaz környékén a napokban 5 hold föld 16,200 frton vetek meg készpénzzel fizetve. Magyarországon ez árért most 300 hold földet adnak a legjavából az alföldön.

* A Rákóczy-indulóról következőleg nyilatkozik egy francia tárczairó a „Moniteur”-ben, ki e magyar indulót a jelenleg Párisban mulató Reményitől hallotta: „Ez indulóban az alapeszme — hogy úgy mondjuk — lóra ül, kardot ránt, megsarkantyuzza lovát s vad kiáltással rohan az ellenségre s aztán megint visszafordítja ménjét, mintha el akarná hagyni a csatásikót. A méndobogás már majdnem a távolban vesz el. De ekkor ismét rögtön oly ellenállhatlanság, oly furia, ittasság s a deliriumhoz hasonló vitézséggel tér vissza, melynek a leghidegebb természeteket is fel kell lelkesítenie. Ki hallgathatná megindulás nélkül a vad függetlenség s hajthatlan hazafiság e borzasztó szép dalát! Még az idegent is magával ragadja Rákóczy hős indulója.

Irodalom.

* Megjelent és beküldetett: Erdészeti lapok a magyar erdész-egylet közlöny. Negyedik évfolyam. IV. füzet. Tartalma: A sarjerdő (folytatás.) Hunfalvy János észrevételei. Biharmegye erdőségeinek rövid leírása. Egyesületi közlemények. A m. erdészegylet 1864. sept. 4-én tartott választmányi ülésének jegyzőkönyve. Jegyzőkönyv a m. erdész egylet választmányának 1864. decz. 18-iki üléséről. A kincstári fömbányászat előszámvetése 1865-re. Kapható Pozsonyban, hónapos fizetenként. Előfétési ár egész évr postán 5 ft. o. é.

a hullámzó Duna, mind oly valami nagyszerű, magasztos! Pazar né asszonyom is jó előre elkezdte a tanácsadást s minden tudott, szivreható historiát elbeszél lányának. Szegény Ilonkának volt mit hallgatni! „Még nem is ismered a rosszat egyetlen leányom! — szóla a jó asszony (pedig volt még azon kívül tíz) vigyázz, hogy ne is ismerd meg. Légy szorgalmatos, szófogadó; járj Rózi nének kedvében s így boldog leszesz, szüleidnek pedig örömet fogsz ez által szerezni!

— Ugy! ugy! leányom, hallgasd anyád szavait, vigyázz magadra. Különbön ott lesz Rózi néni, majd vigyáz az lányunkra. Csak aztán te is leányom, lesd el, még a gondolatát is nagynénédnek, ápod ha beteg lesz; hidd el nem lesz károdra! (Pazar uram, itt bizonyosan a testamentomra gondolt) Ilonka pedig oly áhitatosan hallgatta szülei tanácsát; mintha minden szót szíve belsejébe akarna elzárni; pedig talán nem értett az egészből semmit. Ő most Pestre gondolt. Legmerészebb álmaiban sem gondolta, hogy még a fővárosba is megy valaha.

Az öregek sajuálták Ilonkát. Boris asszonynak nagy segélyére volt már. Tudott varni, himzeni, főzni; Boris asszony csak parancsolni kellett s minden úgy történt, a mint akarta.

— No, de ha a jó testvér olyan szépen kéri — ismétlék nem egyszer — csak odadjuk neki; meg aztán Ilonka is szeret menni. Mi minket illet, majd Juliskát is megtanítjuk. Hisz ő is nagy leány már, ma-nolnap eladóvá novi ki magát.

Ilyen beszédek között tölt el az egy s más nap. Harmad nap, a szokott bucsuzás s ezt követni szokott sirás után, Pazar uram s Ilonka szekérbe ültek s odahagyák Rónaszéket.

Késő este érkeztek a fővárosba. A gyönyörű világitás mindjárt előszörre szinte elkábítá a fiatal leányt.

Fölkerezték Rózi nént. Tudták, hogy teljes életében a fősvények osztályába tartozott; hanem arra még sem gondoltak, hogy ily nyomorult kis szobában lakják.

Rózi néni Pazar uramat azonnal fölsimerte.

— „Isten hozott sógor! kiálta föl örömmel az öreg asszony. O! csak hogy megjöttetek! Ugy-e ez a kis Ilonka? Milyen nagy leány vált belőle! hogy megnőtt?! Jöjj ide közelebb Rózi nénéhez! Ugy-e nem ismeresz? Hogy is ismernél? Kis leány voltál; nagyon kis leány! Hát Boris hugom, mint van? Alig tudok az örömtől beszélni. Milyen szép leány az én kis Ilonkám! Mert most már az én leányom vagy, kedves Ilonkám! Hát nem fogsz-e atyád után sirni?”

Banyi kérdést tett föl egyszerre Rózi néni; de senkinek sem kellett rá felelni; ügykezett ő maga mindenk helyett szölni.

Pazar uram ez alatt a szobán tartott szemlét. Fintorgatta az orrát, — nem tetszett neki ez a fősvény asszony.

— Ez már mégis csak sok! — szólt úgy magában. Férje után is van nyugdíja, meg aztán pénze sem megvetendő s mégis ily koldus módra él.

— De kedves sógorom! nem lesz-e terhedre Ilonkám. Látom te igen visszahuzott életet élsz?

— Hisz akkor nem kételek volna benneteket e szívessegre. Dehogyan lesz terhemre! Meg aztán ne gondold, hogy ez mindig így lesz. Mióta szegény Tamásom meghalt, azóta hagytam el magam. Mert lásd, drágaság van a mai világban. Ugyancsak kell az embernek takarogni ha nem akar adósságokba bukni (vajjon ki hitelezett volna a rongyos, levágott keztyűs asszonynak?) Meg aztán magam voltam. Tudod sógor, ha az ember magán van, nem fordít semmit külséjére, s ha hozzá még öreg is. Ő Istenem! De megváltozik ezután minden. Csinosan bebutorozzuk szobánkat... Ilonkának nem lesz semmiben szüksége. Meglásd csak milyen talpracselt kisasszony lesz belőle. A bizony, kisasszony, — csak rám kell bízni. Ne félj leányom, Rózi néni vigyázni fog rád s nem hagy el.

A kis Ilonka szótalan volt s az maradt egész este.

A sógor s sógor nő elbeszélgettek az otthonlevőkről. Oly jól esett annyi év után a találkozás.

Egész éjfélig voltak fonn, s csak éjfél után nyugodtak le.

— Jó éjszakát! kis leányom! — mondá Rózi néni Ilonkához, midőn a gyertyát eloltá.

A kis leány visszahangozá a: „jó éjszakát”-ot.

Oly szép volt másnap kipillantani az utcára. Menynyi nép özönlött alá s fel. Bérkocsik, batárok robotgok a járók, kelők mellett. Tarka csoport váltakozott; elegans öltözékű urakat, rongyos naplopók követtek; kik után ismét pipekőcz dandyk lépdelték hetykén, mintha a nagy világ övék lenne.

Ilyet nem látott a falun a szegény gazdatiszt leánya. Ott csaklobogósingos pörlegényt, meg pár magyarnadrágos földbirtokost láthatott. Egy rózsát, egy virágot a nagy füzérből. Itt az egész bokrétaát szemlélhette, a silányabb virágokkal egyetemben. Hát még mily nagy volt csodálkozása, mikor atyja a fényes, kirakatos utcákon végig vezetle. Alig merte megnézni azt a sok drágaságot az ablakok között, oly szemkáprázató volt. Nem is képzelte, hogy e sok drágaság, ékes embertömeg mellett még őt is megbámuljuk. Pedig igen sokan voltak, kik meg szemüvegezték s elmoudák: „bizony gyönyörű leányka!”

Pazar uram nem sokáig időzött Pesten.

Másnap már ismét visszahajtatott.

Most látta, hogy mégis csak fáj szíve leánya után, el nem fojthatott pár forró könnyeseppet, midőn leánya utoljára nyakába borult. Leánya pedig zokogott s meddig csak lehetett követte szemével a távozó kocsit. De Rózi néni biztatásai végre kiszáriták a forró könnyeket a szép szemekből.

(Folyt. köv.)

* Fata-Morgana cím alatt Pesten német nyelven egy szépirodalmi, művészeti s társas életi heti közlöny jelenik meg Czigliér Hermin szerkesztése mellett, melynek célja a magyar irodalomnak ösmertése lévén már csak ez okból is érdemes a pártolásra. A folyó apríl évnegyedi első számban Jósika Miklós életrajzán kívül. Vadnay Károly egy beszélyét és Petőfi „Órultját” olvassuk sikerült fordításban. E jó irányu lap előfizetési ára egész évre 8 ft negyedévre 2 ft postai küldéssel 15 kral több számítatik. Félévi előfizetők valamelyik kitűnő magyar író arczképét nyerik jutalmul. Az elő. pénzek a kiadó hivatalhoz küldendők Pesten.

Egyveleg.

* Kitűnő házi illatszer. A zsiréd (glycerin) különösen képes magába venni a virágok illatát. E mellett a bőrre és hajra nézve oly jó, hogy a legfinomabb laolajon is tullez. Ha tehát valaki egy üveget félig megtölt glycerinnel, s belé szagos virágokat tesz, (jácintot, rezedát, gyöngyvirágot, rózsát, vagy ibolyát), és e virágokat három hétig nyugton állni hagyja: oly illat-

szert kap, minél kellemesbet az illatszerárusoknál drága pénzen sem vásárolhat. A virágok minden illata átmev a glycerinbe. Ez illatszernek aztán az az előnye is meg van, hogy miután a glycerin bármely arányban keverhető vízzel, nehány csepp elég belőle, hogy kellemes szagu mosdó vizet is kapjanak hölgyeink.

Bécsi börze április 22-ről.

5% Metallique	71.90
Nemzeti kölcsön	75.80
Bankrészvény	799 —
Hitelintézeti részvény	183.60
Londoni	108.10
Ezüst	106.—
Arany	5.12

Kassa, april. 26. Elénk hetivásár. Az élet árát közöljük. Vaját itezénként 56 krajczáron, tojást darabját 1 kron lehetett venni. Egy pár csirke 38—50 kr. volt. Retek csomónként 6 kr Saláta egy fej 2 kr. Időjárásunk meglehetősen, ma rövid ideig tartó esőnk is volt.

GAZDASÁG és ÜZLET.

Kassai piac, ápril 26-án 1865.

A tárgy megnevezése	1. oszt.		2. oszt.	
	Ért.	Kr.	Ért.	Kr.
Buza koblonként	5	80	5	20
Kétszeres	4	—	0	—
Rozs	3	30	3	—
Tengeri	2	50	2	20
Ar. a	2	40	2	20
Zab	1	70	1	50
Kása	—	—	—	—
Borsó	6	80	6	40
Lencse	8	—	7	60
Bab	7	60	7	20
Örlött dara	8	60	8	20
Tatárka	8	—	—	—
Burgonya	1	60	1	40
Aszuszilva	10	—	—	—
Szesz itezénként	—	16 1/2	—	15 1/2
Marhahus fontonként	—	16	—	—
Bornyuhus	—	16	—	14
Sertéshus	—	20	—	18
Vaj itezénként	—	56	—	50
Zsir	—	36	—	—
Szalonna fontonként	—	40	—	38

KOZLEKEDÉS.

Vasuti menetrend 1864-ik évi decz. 1-től kezdve.

I. Kassáról Pest és Bécs fele:	
Kassa indulás	5 óra — p. reggel
Miskolcz	7 " 52 " "
Tokaj	9 " 35 " "
Nyiregyháza	10 " 34 " "
Debreczen	12 " 12 " délbén
Püsp. Lad.	1 " 45 " délután
Szolnok	4 " 44 " "
Czepléd érkezés	5 " 41 " este
Pest	8 " 37 " "
Bécs	6 " — " reggel

II. Bécs és Pestről Kassa felé:	
Bécs indulás	8 óra — p. este
Pest	6 " 25 " reggel
Czepléd	9 " 27 " "
Szolnok	10 " 27 " "
Püsp. Lad.	1 " 26 " délután
Debreczen	3 " — " "
Nyiregyháza	4 " 28 " "
Tokaj	5 " 25 " este
Miskolcz	7 " 29 " "
Kassa érkezés	10 " 34 " "

Cs. kir. postaköcsi.

Kassáról Ungvárnak, M. Szigetre minden éjjel 12 óra 30 perczkor.
Eperjesnek, Lőcsére minden éjjel 12 órakor.
Pestre, Rosnyón és Vácra keresztül minden hétfőn reggel 2 órakor.

Kassa-Eperjesi gyorskocsi.

Kassáról Eperjesre indul naponként kétszer, reggel 7 és délután 2 órakor.
Eperjesről Kassára ugyanakkor.
Ügynökség: Eperjesen: Pap József Samu.
Kassán: Spielman József.

Ungvári társaskocsi.

Ungvárról Kassára: minden vasárnap, kedden és csütörtökön reggeli 6 órakor.
Kassáról Ungvárra: hétfőn, szerdán és pénteken reggeli 6 órakor.

Ungvárról Munkácsra: minden vasárnap d. u. 1 órakor, kedden és szerdán reggeli 6 órakor, csütörtökön délutáni 1 órakor.
Munkácsról Ungvárra: minden hétfőn, kedden, szerdán és pénteken délutáni 1 órakor.
Ügynökség: Kassán: Kempner Fülöp. — Ungvárott: Pollák Fülöp. — Munkácsra: Tóth Károly.

Munkács-Beregszászi magánkocsi.

Munkácsról — Beregszászba. Kedden, szerdán, pénteken, szombaton reggeli 6 órakor, vasárnap, délután 5 órakor.
Beregszászból — Munkácsra. Kedden, szerdán, pénteken, szombaton délutáni 5 órakor, hétfőn reggeli 6 órakor.
Menet-jegyzéke Munkácsról Beregszászig vagy vissza 1 ft. Felvételi-ügynökség Munkácsra: Tóth Károly, Beregszászban: Ifj. Jandrisits Antal. Vörös korcsmában: Guth József.

Hivatalos értesítő.

Arverési hirdetés.

Kassa szab. kir. város törvényszéke mint telekkönyvi hatósága részéről ezenel közhírré tétetik, miszerint Lepage Emilnek 1067 ft. 67 1/2 kr. és járulékai eránti végrehajtási ügyében adós alperes Alexy Lajos és neje tulajdonához, tartozó 533 ö. i. és 321-ik h. r. harang utcai házának 3-dik becsáron alóli elárverezésére f. évi május hó 18-dik napjának d. e. 10 órája a városi telekkönyvi hivatal helyiségében kitézetik, a hol is az árverési feltételek szokott hivatalos órákban megtekinthetők.

Kelt Kassán, 1865. mártius hó 24-kén tartott városi tszék telekkönyvi hatósági ülésből.

Arverési hirdetés.

Kassa sz. kir. város törvényszéke mint csödbíróság részéről ezenel közhírré tétetik, miszerint Lencz testvérek csödtömegéhez tartozó Kassán a főutcán 190 sz. a. fekvő a kassai 123 t. j. k. igtatott, s 10,294 ft 40 kral becsült ház f. é május 1-én d. e. 9 órakor e város telekkönyvi hivatalában második árverés alá bocsj. tatni, és ez alkalommal a becsáron alól is eladatni fog.

Miről a venni szándékozók azon megjegyzéssel értesítettek, miszerint az árverési feltételeket e város telekkönyvi hivatalában megtekinthetik.

Kelt Kassán 1865. évi márius hó 31-én tartott törvényszéki ülésből.

Rélay Róbert,
aljegyző.

Arverési hirdetés.

Köz hírré tétetik, hogy Siebert Kristóf részére báró Kloch-Kornitz Ottó és nejétől 5000 ft. és járulékai erejéig biróilag lezárt ingóságok folyó évi májushó 4-én reggeli 10 órakor d. e. alperes forgács utcában 112-ik sz. a. házban levő lakásukon közárverezés útján azonnali készpénz fizetés mellett fognak eladatni.

Kelt Kassán, 1865. évi april hó 22.
Klestinszky László
törv. tan. mint kiküldött végrehajtó biró

Felhívás.

A helybeli cs. k. adó hivatalnak f. évi april 5-én 719 sz. a. kelt levele folytán azon helybeli lakosok, kik a f. é. adóösszeg második negyedével hátralékban vannak, ezennel felhivatnak, miszerint azt legfeljebb e hó végeig befizetni siessenek különben a cs. k. pénzügyi hatóság rendelkezése folytán ezen határidő lefolyta után a hátralék katonai végrehajtás útján leend behajtandó.

Kassa sz. kir. város tanácsától 1865-ki april 21-én.

Magán hirdetések.

SPERNOVICS EMIL

(Főutca Bredeczky ház 449. sz.) ajánlja a t. cz. közönségnek ujonnan berendezett rőfös, csipke, vászon, és apró czikkekből álló üzletét, hol a legjutányosabb áron jó és finom kelmék és apróságok kaphatók.

(3) 1

Werfer Károly könyvnyomdája Kassán.

Hölgyeknek!!!

Végladás

Pénz!!!

Arabella, Róza, Panama, Amiens, Brasilienne, Rayc, Mohair, Silk Mohair, fekete s mindenféle színű selyem kelmék, valódi Rumburgi, Németalföldi Creas s más fajú vászon, Perqualine, francia Battiste, Robesa Zuave d'Manteau 1/4 és 3/4 gyapjuszövetek, tavaszi köpenyek, gyapju és Zitz butorok, bekötött Longues Chawles, nem külömben Cachemir kendők, szőnyegek, gyapjuripsz, himzett C-beliot, takarók, vászonkendők, abroszok, törölközők és egyéb hasonemű kelmék, valamint számos más, itt még nem jelölt s e szakmába vágó árucikk az üzlet felbomlása miatt a lehető legolcsóbb árak mellett eladatnak.

Schäffer A.

a pü. püki lakbar.

Magyar házi nőknek.

Epen most jelent meg

WERFER KÁROLY,

könyv-, mű- és hangjegyekereskedésében Kassán főutca 342. szám alatt a ferencesek egyháza mellett kapható:

A valódi szakácsság,

vagy: legujabb alapos és teljes

PESTI SZAKÁCSKÖNYV.

Hatodik bővített és javított kiadás 8. rétt, 391. lap.

Izletesen bekötve ékes borítékban. Ára 1 ft. 70 kr.

Ugyiszinte a fent nevezett könyvkereskedésében kapható:

„Nincs többé köszvény!”

Utbaigazítás a köszvény- és csúz előállásánál, valamint azoknak gyógyításánál általában. Dr. Dietrich V.-tól. Tizenegyedik kiadás. Füzve 1865. ára 48 o. é. kr.

Dr. Dietrich csúz- és köszvénytapasz segít mindenkor, akár elavult a baj akár nem. — Ezen kiváltképen jeles tapasztalás Felsőmagyarországon egyedüli lerakata Werfer Károly könyv-, mű- és hangjegyekereskedésében, főutca 342. sz. a. a ferencesek egyháza mellett, hol is beküldés mellett vagy posta után vétellel 2 o. é. firtért kapható.